

1. Referentie

Referentie	Hebberecht, P., Duchateau, K. & Van Poeck, B. (2004). <i>Het levensverhaal van jongeren van Turkse en Marokkaanse origine met een instellingsverleden</i> . UGent, Faculteit Rechtsgeleerdheid, Onderzoeksgroep Criminologie en Rechtssociologie.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	
Publicatievorm	onderzoeksrapport

2. Abstract

Omwille van de kritieken op het rapport van Marion Van San rond allochtone jongerencriminaliteit (2001) vond toenmalig minister van Welzijn Mieke Vogels opdracht tot bijkomend onderzoek. Doel van dit onderzoek was de reconstructie van het levensverhaal van jongeren van Marokkaanse en Turkse afkomst die wegens herhaald plegen van misdrijven in instellingen zaten en van jonge mannen in de gevangenis, met een instellingsverleden. Het onderzoek vertrok vanuit een model waarin aandacht besteed wordt aan de structurele (politieke economie) en onmiddellijke (gezin, school, arbeidspositie) oorzaken van het delinquent gedrag, aan de sociale dynamica en de hierbij gemaakte morele keuzes van het delinquent handelen en aan de structurele (overheid) en onmiddellijke (lokale politie, bijzondere jeugdzorg, welzijnswerk, (jeugd)rechtbank) context van de (overheids)reactie op het delinquent handelen. In totaal werden 37 respondenten bevraagd (20 minderjarigen, 17 meerderjarigen). De gebruikte methode is die van het *levensverhaal*: open interviews met de respondenten op basis van een topiclijst die samengesteld is geworden na een uitgebreide literatuuranalyse. Volgende onderwerpen komen aan bod en worden verder besproken: gezin, onderwijs, religie, relatie tussen mannen en vrouwen, vrienden en vrije tijd, woonbuurt, discriminatie, uitsluiting en racisme, politiek en religie, politie, justitieel welzijnswerk en hulpverlening, de instelling en de gevangenis, ouderschap en slachtofferschap, identiteit en toekomstvisie.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Delinquentie, welzijn
Trefwoord(en)	Daderschap, etiologie, interculturaliteit, toekomstperspectief

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Ministerie van Welzijn van de Vlaamse Gemeenschap
Onderzoeker(s)	Kris Duchateau, Barbara Van Poeck Onderzoeksgroep Criminologie en Rechtssociologie Faculteit Rechtsgeleerdheid Universiteit Gent Universiteitsstraat 4 9000 Gent Tel: +32 (0) 9 264 69 58 Fax: +32 (0) 9 264 69 88 www.law.ugent.be/crim

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	1. Hoe situeren jeugdige allochtonen tussen 15 en 25 jaar van Marokkaanse en Turkse origine hun ouderschap van ernstige misdrijven in de context van hun gezin, schoolloopbaan, werkervaringen, woonbuurt, vriendenkring en vrijetijdsbesteding? 2. Hoe ervaren, beleven en definiëren zij de hun omringende allochtone en autochtone wereld en de (cultuur)conflicten tussen beide werelden? Welke opvattingen hebben zij over de relatie tussen mannen en vrouwen? Welke opvattingen huldigen zij over politiek en over de islam? Welke identiteit bouwen zij op en hoe zien zij hun toekomst? Hoe ervaren zij uitsluiting, discriminatie en racisme op verschillende maatschappelijke vlakken en wat is hun reactie hierop? 3. Welke zijn hun opvattingen over en hun ervaringen met het welzijnswerk, de bijzondere jeugdzorg, politie en justitie? 4. Welke aanbevelingen kunnen op basis van de antwoorden op bovenstaande vragen geformuleerd worden waarmee de Vlaamse Gemeenschap en de grote Vlaamse steden mogelijks rekening kunnen houden bij de bijsturing van hun beleid?
Hypotheses	/

6. Methode

Onderzoeksmethode	Methodiek van het <i>levensverhaal</i> . Via open interviews met de respondenten op basis van een topiclijst die samengesteld is geworden na een uitgebreide literatuuranalyse. Volgende onderwerpen kwamen aan bod: gezin, onderwijs, religie, relatie tussen mannen en vrouwen, vrienden en vrije tijd, woonbuurt, discriminatie, uitsluiting en racisme, politiek en religie, politie, justitieel welzijnswerk en hulpverlening, de instelling en de gevangenis, ouderschap en slachtofferschap, identiteit en toekomstvisie.
Onderzochte groep	Onderzoekspopulatie bestond uit 37 respondenten: 17 meerderjarigen en 20 minderjarigen. Bij 18 werd een follow-up interview afgenomen, wat in totaal 55 interviews opleverde. 34 van de 37 zijn mannelijk. Van de minderjarigen waren er 14 van Marokkaanse en 6 van Turkse origine. Van de meerderjarigen waren 13 van Marokkaanse en 4 van Turkse origine. Tot slot was er een sterke oververtegenwoordiging van jongeren uit Antwerpen. Van de minderjarigen kwamen er 14 uit Antwerpen, 2 uit Gent, 2 uit Mechelen en 2 uit een andere stad. Van de meerderjarigen woonden er 13 in Antwerpen, 2 uit Gent en 2 uit Mechelen.
Bereik	Vlaanderen

7. Resultaten

1. De gezinssituatie	Bij de <i>Marokkaanse</i> jongeren: allemaal in België geboren, slechts één ouderpaar gescheiden, vader werkte/gewerkt als ongeschoolde arbeider, moeder meestal huisvrouw. Sprake van een duidelijke rolverdeling in de opvoeding. Alle ouders hadden nog sterke band met moederland. Bij de <i>Turkse</i> jongeren op een aantal vlakken een ander beeld. Drie op vijf minderjarigen in Turkije geboren. De meerderjarigen waren in België geboren. Zes vader werk(t)en als arbeider, drie waren zelfstandig. Meerderheid van de moeders werkte in de zaak of buitenshuis. Zeven van de negen ouders waren gescheiden.
2. De onderwijs- en werksituatie	De <i>onderwijssituatie</i>: over het algemeen was er een verstoorde schoolloopbaan. Via het watervalstelsel eindigden de meesten in het beroeps of deeltijds onderwijs. Gedragsproblemen, vechtpartijen waren de oorzaak van het fout lopen. Hierdoor gingen ze spijbelen samen met vrienden, vaak de eerste aanzet tot delinquentie. Hun ouders hechtten veel belang aan onderwijs, maar konden geen ondersteuning geven. Minderheid was tevreden over de CLB's. De <i>werksituatie</i>: alle jongeren hadden werkervaring, vooral in ongeschoolde arbeid. Meestal werk van korte duur. Geld verdienen was het belangrijkste motief. Turkse jongeren vonden werk thuis, bij familieleden of andere leden van de gemeenschap. Marokkaanse jongeren vonden werk via vrienden, VDAB of interimkantoren. Ervaarden weinig ondersteuning bij het zoeken naar werk.
3. De woonbuurt, vriendenkring en	De <i>woonbuurt</i> : een meerderheid woonde in buurten waar de allochtone bevolking een meerderheid vormde. De meesten woonden graag in hun buurt. Diverse soorten van

vrijtijdsbesteding	conflicten werden aangehaald: tussen de jongeren en de oudere buurtbewoners, tussen de jongeren en autochtone racistische jongeren en met jongeren van andere wijken. <i>De vriendenkring en vrijetijdsbeleving:</i> de meeste respondenten hadden zowel autochtone als allochtone vrienden. Voetbal of een gevechtssport waren de meest populaire sporten. Marokkaanse jongeren bezochten meer jeugdhuizen dan de Turkse. Drugsgebruik was meer voorkomend onder Marokkaanse dan onder Turkse jongeren.
4. Opvattingen over mannen en vrouwen, religie, politiek, identiteit en toekomst	<i>Opvattingen over mannen en vrouwen:</i> een meerderheid had een machobeeld van wat een man hoort te zijn en te doen. Een meerderheid maakte ook een onderscheid tussen meisjes waarmee men zich vermaakt en de huwelijkskandidate. In de meeste gevallen waren de vriendinnen van autochtone of andere vreemde origine, om problemen binnen de gemeenschap te vermijden. Meerderheid had traditioneel beeld van de geschikte huwelijkskandidate. Wat betreft de traditionele rolverdeling in het huwelijk waren de meningen verdeeld: meer Turkse dan Marokkaanse jongeren weken af van de traditionele taakverdeling. <i>Opvattingen over de islam:</i> Alle Marokkaanse jongeren bekenden zich tot de islam, bij sommige Turkse jongeren was deze band losser of onbestaande. Een meerderheid verlangde dat de toekomstige partner een hoofddoek draagt. <i>Politieke opvattingen:</i> sommige respondenten hadden desinteresse tav. politieke /maatschappelijke opvattingen, anderen hadden daarentegen genuanceerde opvattingen over binnenlandse en buitenlandse politieke aangelegenheden. Meesten hadden gemengde gevoelens tav. de AEL. Het Vlaams Blok werd unaniem afgewezen, hoewel ze beseften dat hun delinquent gedrag bijdroeg aan het succes van de partij. Sommigen bekritiseerden de verzorgingsstaat. Voorgestelde maatregelen ter bestrijding van criminaliteit: weghouden van delinquente vrienden, meer discipline in onderwijs, correcte en rechtvaardige straffen. <i>Opvattingen over identiteit en toekomst:</i> een meerderheid van de Marokkaanse en Turkse jongeren had een ambivalente houding tav. hun land van herkomst. Een meerderheid wilde echter (onmiddellijk) terugkeren. Vooral minderjarigen voelden zich Turk of Marokkaan, bij de meerderjarigen was dit minder. Integratie ervoeren de respondenten als zich niet opsluiten in de eigen gemeenschap. Dit was vooral een mannenzaak en minder voor vrouwen. Deze mening was wel minder uitgesproken bij de Turkse respondenten. Voor hun toekomst wilden de meeste minderjarigen een diploma. De meesten wilden weg uit hun buurt, of zelfs uit België om te ontsnappen aan de roddel en vooral aan hun delinquente vrienden.
5. Visie op hun delinquente loopbaan	De respondenten waren veroordeeld voor misdrijven als diefstal met geweld en vormen van geweldpleging. Slechts een minderheid erkend schuldig te zijn. Het begin van de delinquente loopbaan werd gesitueerd in de contacten met vrienden, mede versterkt door problemen op school. Vrij snel raakte men gewend aan delinquentie, vooral aan de dure levensstijl. Motieven waren geld verdienen en het nastreven van kicks en avontuur. Het hierbij gepleegde geweld weten de respondenten aan diepgewortelde frustraties en woede. Opbrengst ging naar dure luxeproducten. De ouders waren niet opgezet met het gedrag en probeerden hen meestal terug op het goede pad te krijgen. Hun houding tav. hun slachtoffers was ambivalent. Enkele respondenten waren slachtoffer geweest van intrafamiliaal geweld.
6. Opvattingen en ervaringen met politie, bijzondere jeugdzorg, welzijnswerk, justitie, instellingen, gevangenis	<i>Opvattingen over en ervaringen met politie:</i> de respondenten hadden zowel positieve als negatieve ervaringen met politie. Oudere agenten werden als positieve ervaren. Respondenten waren verdeeld over de al dan niet aanwezigheid van agenten van hun origine in het korps. De meeste respondenten gaven een geringe bereidheid tot het melden van slachtofferschap aan. <i>Opvattingen over en ervaringen met bijz. jeugdzorg, justitie en welzijnswerk:</i> enkele jongeren hadden kritiek op plaatsing door het Comité Bijzondere Jeugdzorg. Een minderheid van de Marokkaanse jongeren was tevreden over de rechtsbijstand door hun prodeo advocaat. Bij de Turkse jongeren was dit minder fel uitgesproken. Een grote meerderheid had geen kritiek op de strengheid van de maatregel, maar wel op de wijze waarop de jeugdrechter omging met de jongeren. De respondenten hadden wel veel kritiek op de consultants van de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank, waarmee ze ofwel geen ofwel een slecht contact mee hadden. Dit was ook minder bij Turkse jongeren. De meeste respondenten stonden zeer positief tav. het welzijnswerk. <i>Ervaringen met instellingen en gevangenis:</i> een meerderheid had negatieve ervaringen met de opvoeders in de instellingen. Een veel gehoorde kritiek was de moeilijkheid hun geloof

	te belijden. De meesten stelden hun plaatsing niet in vraag, behalve wanneer dit gebeurde op 13-14 jaar. De meesten gaven aan dat personen met psychische problemen in de psychiatrie thuishoorden. Wat betreft de gevangenis was ook een minderheid hier positief over ingesteld. De meesten waren vragende partij om hun geloof beter te kunnen belijden.
7. Ervaringen met discriminatie, uitsluiting, racisme	Een meerderheid van de respondenten had concrete en tastbare ervaringen op het vlak van discriminatie en racisme op school, in het zoeken naar werk, in de vrije tijd, in het toegang krijgen tot het autochtone verenigingsleven, in het rondlopen op straat en in de contacten met politie en justitie. Sommige allochtone jongeren gaven zelf ook aan dat zij op racistische grondslag andere minderheden discrimineerden.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Hebberecht, P., Duchateau, K. & Van Poeck, B. (2005). Het levensverhaal van jongens en jonge mannen van Turkse en Marokkaanse origine met een instellingsverleden. *Panopticon*, 26, (5), 10-31.